

VASTUTSÜKLILISE KAPITALIPUHVRI MÄÄR

EESTI PANGA HINNANG VASTUTSÜKLILISE KAPITALIPUHVRI MÄÄRALE (III KVARTAL 2021)¹

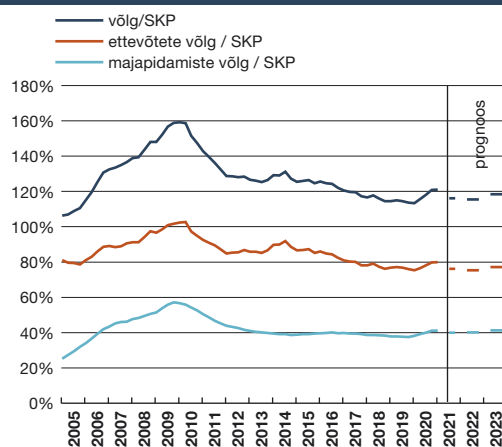
Eesti Panga 2021. aasta septembrikuise hinnangu järgi ei ole krediidsüklilist tulenevad süsteemsed riskid hetkel suured, mistõttu on põhjendatud vastutsüklilise kapitalipuhvri määra säilitamine 0% tasemel.

- Kohaldatav vastutsüklilise kapitalipuhvri määr: **0%**
- Standardne võla ja SKP suhtarv: **121%**; selle kõrvalekalle pikaajalisest trendist: **-1 protsendipunkti**
- Puhvri arvutuslik määr: **0%**
- **Puhvrimäär põhjendus.** Realsektori võla kasv on endiselt aeglasem kui pikaajaline keskmine nominaalne majanduskasv ning võlakoormuse kiire tõusu risk on hetkel väike. Seetõttu peab Eesti Pank praegu sobivaks hoida pankadele kohaldatav vastutsüklilise kapitalipuhvri määr 0% tasemel. Samas püsib oht, et majandusaktiivsuse suurenedes võlakasv jätkab kiirenemist ning võib hakata püsivalt ületama pikaajalist nominaalset majanduskasvu. Sellises olukorras krediidsüklilist tulenevad riskid suurenevad ja võib osutada vajalikuks kehtestada vastutsüklilise kapitalipuhvri määr 0%st kõrgemal tasemel.

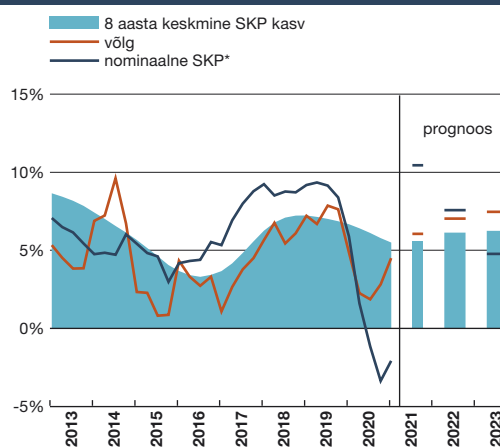
Realsektori võlakoormus 2021. aasta esimeses kvartalis võrreldes eelneva kvartaliga oluliselt ei muutunud. Võla ja SKP suhtarv oli käesoleva aasta esimeses kvartalis 121% (vt joonis 1). Kui eelnevatel kvartalitel kasvas võlakoormus seetõttu, et nominaalne SKP vähenes ja realsektori võlg kasvas, siis majanduskasvu taastumisel on see tendents peatunud ning ettevaates võlakoormus majanduskasvu jätkumisel alaneb. Samas püsib siiski oht, et lähiaastatel võib võlakasvu kiirenedes ka võlakoormus hakata kasvama.

Realsektori võla aastakasv kiirenes 2021. aasta esimeses kvartalis 4,5%ni (vt joonis 2). Samas oli realsektori võla kasv endiselt aeglasem kui pikaajaline keskmine nominaalne majanduskasv (5%). Kui varasemalt vedasid võlakasvu peamiselt majapidamiste eluasemelaenu, siis 2021. aasta

Joonis 1. Realsektori võlakoormus

Joonis 2. Realsektori võla ja nominaalse SKP aastakasvu prognoos

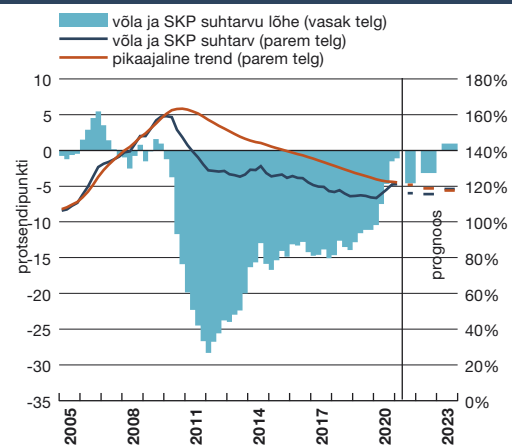
esimeses kvartalis kiirenes teist kvartalit järjest ka ettevõtete võla aastakasv. Ettevõtete võlg suurenes esimeses kvartalis aastavõrdluses 4% ja majapidamiste oma 6%. Ettevaates kiireneb Eesti Panga juuniprognooosi järgi lähiaastatel koos majanduskasvu hoogustumisega ka võlakasv ning hakkab ületama pikaajalist keskmist nominaalset SKP kasvu. Kui võlakasv on püsivalt kiirem kui pikaajaline nominaalne SKP kasv, viitab see krediidsüklilist tulenevate riskide suurenemisele. Seetõttu võib tulevikus osutada vajalikuks tõsta nende riskide katteks vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue praegusest nulltasemest kõrgemale.

Baseli pangajärelevalve komitee meetodika alusel arvatud nn standardne² võla ja SKP suhtarvu lõhe oli 2021. aasta esimese kvartali lõpus -1 protsendipunkti (vt joonis 3). Eesti Panga kasutatav täiendav³ lõhe oli -13 protsendipunkti. See tähendab, et võla ja SKP suhtarv on praegu võlakoormuse pikaajalisest trendist madalam, mistõttu on vastutsüklilise puhvri arvutuslik määr 0%. Eesti Panga juuniprognooosi järgi on oodata, et lähima kahe aasta jooksul püsib võla ja SKP lõhe endiselt negatiivne ja pöördub positiivseks alles 2023. aasta lõpuks.

Pankade laenumarginaalid 2021. aasta teises kvartalis kvartalivõrdluses oluliselt ei muutunud (vt joonis 4). Ka laenupakkumises ei toimunud teises kvartalis märkimisväärseid muutusi. Pankade laenutegevuse uuringu tulemused näitavad, et nii ettevõtete kui ka majapidamiste laenustandardeid teises kvartalis ei muudetud.

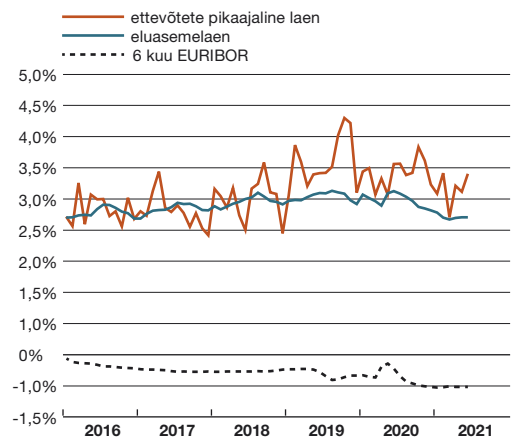
Kokkuvõttes ei pea Eesti Pank vajalikuks vastutsüklilise kapitalipuhvri määrat praegu muuta. Hinnang lähtub sellest, et reaalsektori võla kasv on hetkel aeglasem kui pikaajaline keskmine nominaalne majanduskasv. Kuigi senine areng ei viita praegu tasakaalustamatustele laenuturul, püsib siiski oht, et majanduskasvu kiirenemisega kaasneb ka võlakasvu hoogustumine ning seejuures võib võlakasv hakata püsivalt ületama pikaajalist nominaalset SKP kasvu. Võimalik olukord, kus krediidsüklilist tulenevad riskid kasvavad, võib kaasa tuua vajaduse kehtestada vastutsüklilise kapitalipuhvri määrat 0%st kõrgemal tasemel.

Joonis 3. Standardne võla ja SKP suhtarvu lõhe

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

Joonis 4. Eluasemelaenude ja ettevõtete pikaajaliste laenude kaalutud keskmine intressimäär

Allikad: Euroopa Keskpank, Eesti Pank.

² Standardse võla ja SKP suhtarvu puhul kasutab Eesti Pank võla leidmiseks rahvamajanduse arvepidamise finantskontode kvartalstatistikat. Võlg sisaldab reaalsektori nii Eestist kui ka välismaalt võetud laene ja emiteeritud võlakirju. Tegemist on konsolideerimata näitajaga.

³ Täiendava laenude ja SKP suhtarvu arutamisel kasutatav kitsas krediidiagregaat sisaldab Eestis tegutsevatest pankadest kodumaistele ettevõtetele ja majapidamistele antud laene ja liisinguid.